

การนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชุมพรองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

พรชนิตว์ ปุณฺณจันทร์^{1*}, นิรันดร์ สุธีนิรันดร์¹ และ สรายุทธ์ เศรษฐขจร¹

¹สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

*pornchanitprae@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการนิเทศภายในและเพื่อศึกษาแนวทางการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชุมพร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหาร การมีประสบการณ์ในการจัดการศึกษา และการดำเนินการนิเทศภายใน จำนวน 3 คน ประชากรที่ใช้ได้แก่ ครูโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชุมพร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ปีการศึกษา 2568 จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย การนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชุมพร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน รองลงมา ได้แก่ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ด้านการวางแผนการนิเทศภายใน และด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ ส่วนด้านการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และแนวทางการนิเทศภายใน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์ฐานข้อมูล จาการรวบรวมข้อจำกัด และอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ เพื่อการวางแผนแก้ไขที่ตรงจุด ควบคู่กับการกำหนดทิศทาง เป้าหมาย และเกณฑ์การประเมิน เพื่อสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและมีความเป็นสากล การสร้างมาตรฐานในการออกแบบเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเชิงรุก เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงการสร้างฐานข้อมูล เพื่อติดตามผลและความก้าวหน้า สะท้อนคุณภาพการจัดการเรียนรู้อย่างตรงไปตรงมา อันนำไปสู่การส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การนิเทศภายใน โรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา)

The Internal Supervision of Tessaban 1 (Banthatapao) School under Chumphon Municipality Department of Local Administration

Pornchanit Punjuban^{1*}, Niran Sutheeniran¹ and Sarayuth Sethakhajorn¹

¹Educational Administration, Faculty of Education, Bansomdejchaopraya Rajabhat University

*pornchanitprae@gmail.com

Abstract

The purposes of this research were to study the internal supervision and study the guidelines for internal supervision at Tessaban 1 (Banthatapao) School under Chumphon Municipality Department of Local Administration. The key informants consisted of three educational administrators with experience in educational management and internal supervision." The population consisted of 80 administrators and teachers Tessaban 1 (Banthatapao) School in the academic year 2025. The research instruments included a 5-point Likert scale questionnaire and a semi-structured interview form. The data was analyzed using percentages, mean, standard deviation, and content analysis.

The research findings revealed that the overall implementation of at Tessaban 1 (Banthatapao) School under Chumphon Municipality Department of Local Administration across all 5 components was the highest level. When considering each component individually, the highest mean score was found in implementation of internal supervision, assessment of current status, problems, and needs, internal supervision planning, and the creation of media and supervision tools. In contrast, evaluation and reporting of results had the lowest mean score. It was found that the guidelines for internal supervision, the school administrators utilized database analysis to identify limitations and obstacles in learning management for targeted planning. This was integrated with setting strategic goals and evaluation criteria to establish clear, universal performance standards. Furthermore, the guidelines emphasized creating high-quality assessment tools and employing participatory management in proactive operations to address problems concretely. Establishing a robust database for monitoring progress was also highlighted as a means to reflect the true quality of learning management, ultimately leading to the continuous enhancement of educational quality.

Keywords: Internal Supervision, Tessaban 1 (Banthatapao) School

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 22 กำหนดไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้อง ส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” และมาตรา 47 กำหนดไว้ว่า “ให้มีระบบการประกัน คุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการที่สำคัญ 3

ประการ คือ กระบวนการเรียน การสอน กระบวนการบริหาร และกระบวนการนิเทศการศึกษา สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งมีเป้าหมายดังนี้ 1) ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 2) คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ 3) สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน 4) แหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน นวัตกรรม และสื่อการเรียนรู้มีคุณภาพและมาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ 5) ระบบและกลไกการวัด การติดตาม และประเมินผลมีประสิทธิภาพ 6) ระบบการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้มาตรฐานระดับสากล และ 7) ครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 น.1-2) [1]

การพัฒนาคุณภาพศึกษาให้เกิดคุณภาพนั้น สิ่งหนึ่งที่เป็นคุณภาพของผู้เรียนที่เชื่อมั่นว่าคุณภาพผู้เรียนจะเกิดได้และบรรลุหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 นั้น จะต้องมีการบูรณาการสู่ความสำเร็จ มุ่งองค์ประกอบและปัจจัย คือ คุณภาพของผู้เรียนที่โรงเรียนต้องประกันคุณภาพต่อผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียว่า ผู้เรียนจะต้องมีคุณภาพและมาตรฐานตามหลักสูตร มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาคุณภาพการศึกษา จะสำเร็จได้ตามเป้าหมาย จำเป็นต้องมียุทธศาสตร์ประกอบสำคัญในการพัฒนา คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการนิเทศที่ต้องร่วมกัน สนับสนุน ส่งเสริมไปด้วยกันในลักษณะของ “เกลียวเชือก” กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการพัฒนาระบบและปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของครู โดยมุ่งให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพส่งผลถึงคุณภาพของผู้เรียน กระบวนการนิเทศภายในช่วยทำให้เกิดการพัฒนาคน พัฒนางาน สร้างการประสานสัมพันธ์และขวัญกำลังใจ ซึ่งต้องดำเนินงานให้ประสานสัมพันธ์กับกระบวนการอื่น ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนถาวร ดังคำกล่าวที่ว่า “การจัดการที่ดีเป็นกุญแจนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กร การนิเทศที่ดีนำไปสู่การจัดการที่ดี” (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566 น.1) [2]

โรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองชุมพร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นปฐมวัยถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนเป็นชุมชนเมืองอยู่ในเขตเทศบาล สถานที่ราชการใกล้เคียงโรงเรียน ที่เด็กปฐมวัยใช้เป็นแหล่งเรียนรู้และเข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ การจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกันของชุมชน ได้แก่ สำนักงานเทศบาลเมืองชุมพร สำนักงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ที่ว่าการอำเภอเมืองชุมพร สาธารณสุขอำเภอเมืองชุมพร สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองชุมพร โรงพยาบาลชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ อาชีพหลักของชุมชน คือ ค้าขาย ลูกจ้างของหน่วยงานรัฐ รัฐวิสาหกิจ รับจ้างทั่วไป และก่อสร้าง เนื่องจากสภาพเป็นสังคมเมือง ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประเพณีศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป คือ วันรับส่งตายาย วันสงกรานต์ วันสารท วันขึ้นปีใหม่ และวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา มีการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนเนื่องในโอกาสต่าง ๆ ผู้ปกครองส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา อาชีพหลัก คือ ค้าขายและรับจ้าง ส่วนใหญ่นับถือศาสนา พุทธ รายได้โดยเฉลี่ยต่อครอบครัว ต่อปี 50,000 – 100,000 บาท มีการดำเนินนโยบายการจัดการศึกษาแก่ทุกระดับชั้นโดยไม่มีค่าใช้จ่าย ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้เต็มตามความสามารถและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครอง คนในชุมชน รวมถึงบุคคลภายนอกในการส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษา จากการรายงานผลการประกันคุณภาพภายนอก ด้านการศึกษาปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2567-2571) พบว่า สถานศึกษาควรจัดให้มีการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครูระดับชั้นพื้นฐานและบุคลากรทุกฝ่าย รวมทั้งควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนองค์กรที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ให้การสนับสนุน เข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศ ดำเนินการอย่างเป็นระบบคุณภาพ PDCA อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสามารถพัฒนาต่อยอดให้เป็นแบบอย่างที่ดี (Best Practice) ได้ต่อไป จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชุมพร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปใช้ในการวางแผนและการนิเทศภายในต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชุมพร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
2. เพื่อศึกษาแนวทางการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชุมพร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชุมพร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ประชากร

ประชากร ได้แก่ ครูโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองชุมพร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ปีการศึกษา 2568 จำนวน 80 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชุมพร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชุมพร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย 5 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ด้านการวางแผนการนิเทศภายใน ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน ด้านการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales)

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวคิดในการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชุมพร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
2. นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหากำหนดแนวคิดการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชุมพร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
3. สร้างแบบสอบถาม ตามแนวคิดในการวิจัย ใน 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ 2) ด้านการวางแผนการนิเทศภายใน 3) ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ 4) ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน 5) ด้านการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศแล้วนำฉบับร่างเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
4. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหาของแต่ละข้อคำถาม แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC, Index of Objective Congruence) มีค่าเท่ากับ 1.00
5. ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเป็นฉบับสมบูรณ์
6. นำแบบสอบถามที่มีการปรับปรุง แก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้ (Try-Out) กับครูโรงเรียนบ้านท่าไม้ลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ความเชื่อมั่น 0.879

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ ด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่น ไปใช้กับครูโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชุมพร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 80 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมเครื่องมือ ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ไปขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชุมพร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อแจกแบบสอบถามให้แก่ ครูโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองชุมพร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 80 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามด้วยตนเองจำนวน 80 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชุมพร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ครั้งนี้ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS) ดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ และระดับการศึกษา โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ
2. วิเคราะห์การนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชุมพร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ใน 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ 2) ด้านการวางแผนการนิเทศภายใน 3) ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ 4) ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน 5) ด้านการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) มีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น.121) [3]

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	มีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	มีการดำเนินการอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	มีการดำเนินการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองชุมพร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ประชากร

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหาร การมีประสบการณ์ในการจัดการศึกษา และการดำเนินการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชุมพร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 3 คน

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1. รองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าไม้ลาย มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท และมีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน
2. ครูผู้สอนโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ จำนวน 1 คน
3. ครูผู้สอนโรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท และมีประสบการณ์ด้านการนิเทศภายใน จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชุมพร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เกี่ยวกับแนวทางการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชุมพร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย โดยนำผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ซึ่งค่าเฉลี่ยที่มีค่าน้อย แปลว่า มีความสำคัญสูงที่ต้องได้รับความสนใจในการพัฒนามากกว่าที่มีค่าเฉลี่ยมาก จึงนำหัวข้อที่มีค่าน้อยที่สุดมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไขเนื้อหาและข้อเสนอแนะ และสำนวนภาษาที่ใช้ตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้เก็บข้อมูลเรื่องการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชุมพร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตามลำดับ

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ถึงรองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าไม้ลาย ครูผู้สอน โรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) ครูผู้สอน โรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร ผู้ให้ข้อมูล เพื่อขออนุญาตเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์
2. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าไม้ลาย ครูผู้สอนโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) ครูผู้สอนโรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร
3. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ จากนั้นจึงนำแบบสัมภาษณ์ที่มีความถูกต้องครบถ้วนมาจัดเรียงข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชุมพร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นำเสนอในรูปของค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชุมพร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวม 5 ด้าน

การนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชุมพร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น		μ	σ	ระดับ	ลำดับ
1	ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ	4.65	0.40	มากที่สุด	2
2	ด้านการวางแผนการนิเทศภายใน	4.63	0.32	มากที่สุด	3
3	ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ	4.60	0.40	มากที่สุด	4
4	ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน	4.70	0.37	มากที่สุด	1
5	ด้านการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ	4.58	0.42	มากที่สุด	5
รวม		4.63	0.26	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 พบว่า การนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชุมพร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu=4.70$) รองลงมา คือ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ มีค่าเฉลี่ย ($\mu=4.65$) ด้านการวางแผนการนิเทศภายใน มีค่าเฉลี่ย ($\mu=4.63$) ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ มีค่าเฉลี่ย ($\mu=4.60$) ส่วน ด้านการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu=4.58$)

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ทางกรนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชุมพร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

จากผลการวิจัยการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชุมพร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยรวมผลการวิจัยทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ด้านการวางแผนการนิเทศภายใน และด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ ส่วนด้านการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยมี รายละเอียดของผลการวิจัยในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการพัฒนาวิชาชีพครูและการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เช่น การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการวิเคราะห์จากสถานการณ์จริงโดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบระดับชาติ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการสำรวจความคิดเห็นของครูผู้สอน เพื่อทำความเข้าใจสภาพปัญหาในห้องเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านการวางแผนการนิเทศภายใน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศให้ชัดเจนและวัดผลได้ เช่น เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการจัดทำโครงการนิเทศที่มีองค์ประกอบครบถ้วนและนำไปปฏิบัติได้จริง ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการกำหนดแนวทางการปฏิบัติของการนิเทศให้ชัดเจนและวัดผลได้ เช่น ก่อนการนิเทศ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศประชุมร่วมกัน ระหว่างการนิเทศ เน้นการเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ และหลังการนิเทศ เป็นการสะท้อนผล (Post-Conference) เพื่อร่วมกันหาแนวทางพัฒนา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้ผลจากการนิเทศเป็นแนวทางสำคัญ รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการออกแบบสื่อและเครื่องมือนิเทศให้สอดคล้องกับบริบทของการจัดการเรียนการสอน เช่น แบบบันทึกการสังเกตการสอน แบบประเมินความพึงพอใจ ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการสร้างความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่โรงเรียนกำหนดไว้ เช่น การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการดำเนินกิจกรรมตามแผนการนิเทศภายในให้ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการส่งเสริมความร่วมมือจากระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศ และครูผู้สอนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการและครูผู้สอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการสังเกตการสอนในห้องเรียน เพื่อรับทราบสภาพการจัดการเรียนการสอนที่แท้จริง ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการติดตามการดำเนินงานนิเทศให้เป็นไปตามที่กำหนด เช่น ความก้าวหน้าในการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตอนที่ 2 แนวทางการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชุมพร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวทางการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชุมพร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งสิ้น 34 แนวทาง ประกอบด้วย

ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ จำนวน 5 แนวทาง ด้านการวางแผนการนิเทศภายใน จำนวน 7 แนวทาง ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ จำนวน 6 แนวทาง ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน จำนวน 8 แนวทาง และด้านการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ จำนวน 8 แนวทาง

อภิปรายผล

ตอนที่ 1 การนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชุมพร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

จากผลการวิจัย เรื่อง การนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชุมพร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ด้านการวางแผนการนิเทศภายในและด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ ส่วนด้านการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่นในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการประกันคุณภาพภายนอก (พ.ศ. 2567-2571) [4] โดยมุ่งเน้นการยกระดับระบบการนิเทศภายใน ให้เป็นกลไกเชิงรุกที่สร้างสรรค์ ซึ่งอาศัยกระบวนการสำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อให้ทราบถึงบริบทและข้อเท็จจริงในการปฏิบัติ นำไปสู่การกำหนดทิศทางในการวางแผนการนิเทศภายในที่มีเป้าหมายชัดเจน มีความเป็นรูปธรรม และสอดคล้องกับนโยบายของต้นสังกัด การสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรม การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศที่มีความหลากหลาย ทันสมัย และเอื้อต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติการนิเทศภายในที่เน้นหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ภาคีเครือข่ายทางการศึกษา ทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้เข้ามามีบทบาทในการร่วมสังเกต ให้ข้อเสนอแนะ และสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษา ภายใต้บรรยากาศความเป็นกัลยาณมิตรทางวิชาชีพ เพื่อให้การนิเทศดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการให้ความสำคัญกับการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ ตามวงจรคุณภาพ PDCA ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลลัพธ์ที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสรุปการประเมินผล เป็นฐานข้อมูลสำคัญ เพื่อพัฒนาสู่การเป็นแบบอย่างที่ดี (Best Practice) ของสถานศึกษา ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) ในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่พร้อมเป็นต้นแบบด้านการบริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2566) [5] ได้กล่าวว่า การนิเทศภายใน เป็นกระบวนการในการปฏิบัติงานที่ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาร่วมมือกันจัดขึ้น โดยมีจุดประสงค์ในการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ชี้แนะ เพื่อแก้ไข ปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูให้มีประสิทธิภาพ ที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น โดยมีหลักการนิเทศภายในสถานศึกษา ดังนี้ คือ การปฏิบัติงานตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ การปฏิบัติงานตามวิธีทางประชาธิปไตย การปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาสร้างสรรค์ การปฏิบัติงาน ตามกระบวนการกลุ่มและการมีส่วนร่วม การปฏิบัติงานเพื่อประสิทธิภาพและการปฏิบัติงาน ยึดตามวัตถุประสงค์ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาบุคลากรที่ดี เพื่อพัฒนาวิชาชีพครู และเสริมสร้างสมรรถภาพด้านการสอน เพื่อพัฒนากระบวนการทำงานของครู โดยใช้กระบวนการกลุ่ม และเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครู รวมทั้งเป็นกระบวนการประกันคุณภาพของสถานศึกษา ว่าสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการภายในโรงเรียนจนถึงเป้าหมายสุดท้าย คือ คุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานหลักสูตรและเป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรรัตน์ เสือทรงงาม (2568) [6] ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารการนิเทศภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาการบริหารการนิเทศภายในของโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตาม ตำแหน่งประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา 3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยบุคลากรในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาดังกล่าว จำนวนทั้งสิ้น 304 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารการนิเทศภายในของโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก และเมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านก็ยังอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน 2. เมื่อพิจารณาความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในตามตำแหน่งหน้าที่และขนาดของโรงเรียนพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อนำประสบการณ์การทำงานมาเป็นเกณฑ์ในการเปรียบเทียบความคิดเห็น พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในภาพรวมและทุกรายด้าน 4. แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายใน ควรให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ความต้องการ เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดเป้าหมาย และใช้ผลประเมินหลายรูปแบบในการวางแผนการนิเทศการวางแผน จัดทำแผนนิเทศที่มีความชัดเจนในขั้นตอน ขอบเขตและบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องการดำเนินการ ควรปฏิบัติงานตามแผนอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง พร้อมการควบคุมและติดตามผลอย่างเคร่งครัดการประเมินผลและปรับปรุง ผลจากการนิเทศควรถูกถ่ายทอดสู่ครูอย่างชัดเจน พร้อมนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นการสนับสนุนอย่างเป็นระบบ คณะกรรมการนิเทศควรให้ความสำคัญกับการพิจารณาแผนการสอนติดตามผล และเสนอแนะการปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง และ สอดคล้องกับงานวิจัยของอารีลักษณ์ ปุกน้อย (2566) [7] ได้ศึกษาเรื่อง การนิเทศการศึกษาในยุควิถีใหม่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบการนิเทศการศึกษาในยุควิถีใหม่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคต EDRF เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ไม่มีโครงสร้าง และแบบสอบถาม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน ผลการวิจัย พบว่า การนิเทศการศึกษาในยุควิถีใหม่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านบุคลากรการนิเทศการศึกษา ผู้นิเทศต้องเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงในยุควิถีใหม่ในทุกมิติ มีความสามารถทางเทคโนโลยีปรับปรุงยุคดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์ พาคิดพาทำ รับฟังความคิดเห็น สร้างกำลังใจในการนิเทศ ประสานความร่วมมืออย่างกัลยาณมิตรและมีบุคลิกภาพที่ดี 2) ด้านการวางแผนการนิเทศการศึกษา มีการประชุมกำหนดจุดมุ่งหมาย ประเด็นในการนิเทศ จัดทำแผนการนิเทศให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของผู้รับการนิเทศ กำหนดปฏิทินการนิเทศ ออกแบบเครื่องมือการนิเทศ สร้างความเข้าใจระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ส่งเสริมให้เกิดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา 3) ด้านกระบวนการ/วิธีการนิเทศการศึกษา ผู้นิเทศให้คำชี้แนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ติดตามประเมินผลให้ข้อมูลย้อนกลับกับผู้รับการนิเทศ ยกย่องสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ สร้างเครือข่ายการนิเทศและแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างกัลยาณมิตร 4) ด้านสื่อ นวัตกรรมการนิเทศการศึกษา ใช้สื่อเทคโนโลยีในการนิเทศ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีความรู้ในการสร้างสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถผลิตสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย และ 5) ด้านการสรุปและรายงานผลการนิเทศการศึกษา โดยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรในลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) นำผลการนิเทศไปปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา นำเสนอผลงานที่เป็นแบบอย่างที่ดี บันทึกเรื่องราวความประทับใจที่เกิดขึ้นกับครู ผู้เรียน และผู้บริหาร เผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์

ตอนที่ 2 แนวทางการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชุมพร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชุมพร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียง ดังนี้

ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะมีการวิเคราะห์ฐานข้อมูล โดยการจัดประชุมระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อรวบรวมข้อจำกัดและอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ นำไปสู่การวางแผนแก้ไขที่ตรงจุด ควบคู่

ไปกับการนิเทศการสอนเชิงประจักษ์ ลงพื้นที่สังเกตการสอนในห้องเรียนจริง เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมผู้เรียนและสภาพแวดล้อมตามบริบทของสถานศึกษา การสำรวจข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ ใช้แบบสอบถามเพื่อจัดเก็บข้อมูลเชิงสถิติเพื่อความแม่นยำ นำมาจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและวางแผนทางแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการพัฒนาช่องทางการสื่อสารสองทาง เพื่อเปิดรับข้อเสนอแนะและเสริมสร้างความเชื่อมั่นในการทำงานร่วมกันสอดคล้องกับแนวคิดของ จันจิรา เพ็ชระ (2566) [8] ได้กล่าวว่า การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศ หมายถึง กระบวนการในการวิเคราะห์สภาพสาเหตุของปัญหา โดยการสำรวจความคิดเห็นของครูที่มีต่อสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของครูผู้สอน ด้านการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพ ด้านการพัฒนาโรงเรียน สภาพความสะอาดและความปลอดภัยของห้องเรียน สิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับการดำเนินการนิเทศภายใน การจัดทำแฟ้มข้อมูลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล ประชุมวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาการนิเทศ กำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหาการนิเทศ และกำหนดวิธีการพัฒนาผู้เรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลลักษณ์ ละวู (2568) [9] ได้ศึกษาเรื่อง สภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นด้านการนิเทศภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1) สภาพปัจจุบัน 2) สภาพที่คาดหวัง และ 3) ความต้องการจำเป็นด้านการนิเทศภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธีหลายระยะ (Multi-Phase Mixed Method) ประชากร คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จำนวน 188 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายตามตารางของ Krejcie และ Morgan (1970) จำนวน 127 โรงเรียน โดยมีผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานนิเทศภายใน รวมทั้งสิ้น 254 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันด้านการนิเทศภายใน โดยในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย 2) สภาพที่คาดหวังของการนิเทศภายในในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในในภาพรวม พบว่า PNI มีค่าสูงสุด คือ การวางแผนการนิเทศ รองลงมา คือ การปฏิบัติตามแผนและการนิเทศ ส่วนการประเมินผลการนิเทศ มีค่า PNI ต่ำสุด

ด้านการวางแผนการนิเทศภายใน ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะมีการกำหนดทิศทางและเป้าหมาย โดยการประชุมวางแผนเชิงปฏิบัติการ เพื่อกำหนดเป้าหมายและเกณฑ์การวัดผลระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ นำไปสู่การกำหนดขอบข่ายภารกิจและดัชนีชี้วัดความสำเร็จ เพื่อสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานที่ชัดเจน การสร้างข้อตกลงร่วมในการบูรณาการเครื่องมือนิเทศที่ได้รับการยอมรับและลงนามรับทราบจากครูผู้รับการนิเทศทุกคน ควบคู่ไปกับการจัดทำคลังหลักฐาน การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ การรวบรวมบันทึกการสอนในรูปแบบวิดีโอหรือภาพถ่าย เพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการวิเคราะห์และถอดบทเรียนการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการสะท้อนผลการนิเทศเพื่อการพัฒนา ร่วมกันวิเคราะห์จุดแข็งและหาโอกาสในการพัฒนา เพื่อยกระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ การจัดทำแผนพัฒนาตนเองรายบุคคล (ID Plan) ช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพ รวมถึง การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานเสนอต่อที่ฝ่ายบริหาร เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลสำคัญในการวางทิศทางการนิเทศในรอบถัดไปสอดคล้องกับแนวคิดของ สมโภชน์ นันบุญ (2565) [10] ได้กล่าวว่า การวางแผนการนิเทศภายใน หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายและมาตรการ โดยการประชุมปรึกษาหารือระหว่างผู้บริหารและครูเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศ การเตรียมการในการปฏิบัติงานการนิเทศที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา การจัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศ ผู้บริหารและครู มีการกำหนดขั้นตอนและวิธีการประเมินผลการนิเทศร่วมกัน การกำหนดกิจกรรม การประชุมเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน การให้โอกาสครูกำหนดทางเลือกของตนเองในการรับการนิเทศ และการจัดทำโครงการนิเทศ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ ผาสีดา (2568) [11] ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการนิเทศภายในของครูสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 2) เปรียบเทียบการนิเทศภายในสถานศึกษาตามประสบการณ์ในการทำงานของผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูหัวหน้าวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 3) เสนอแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และหัวหน้าวิชาการ รวมทั้งสิ้นจำนวน 118 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการนิเทศภายในของครูสถานศึกษา พบว่า ระดับการนิเทศภายในของครูสถานศึกษาโดยภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยและระดับการนิเทศสูงสุด ได้แก่ การปฏิบัติการณ์ภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือการประเมินผลและรายงานผลอยู่ในระดับมากที่สุดตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า การวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษาและการศึกษาสภาพปัญหาปัจจุบันและความต้องการมีระดับการนิเทศอยู่ในระดับมาก 2) ผลเปรียบเทียบการนิเทศภายในสถานศึกษาตามประสบการณ์ในการทำงานของผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูหัวหน้าวิชาการระหว่างประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปีและตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป ทั้งสองกลุ่มมีระดับการนิเทศภายในสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน และ 3) ผลการศึกษาแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 คือ ผู้บริหารควรมีการลงพื้นที่สังเกตจริงในการพูดคุยกับครูเป็นรายบุคคลมีการเก็บข้อมูลจากผลสัมฤทธิ์และเวทีสนทนากลุ่มเพื่อเข้าใจปัญหาในหลายมิติและตอบสนองความต้องการได้ตรงจุด มีการวางแผนการนิเทศต้องมุ่งเน้นการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและสามารถวัดผลได้มีการให้ความสำคัญกับการกระจายภาระงานเพื่อการมีส่วนร่วมของทุกคนในกระบวนการนิเทศมีการให้ครูส่วนร่วมในการพัฒนา เพื่อให้ครูรู้สึกว่าได้รับการสนับสนุนและสามารถปรับปรุงการสอนได้จริงและมีการประเมินผลและรายงานผลควรเน้นการสะท้อนผลในเชิงพัฒนา

ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะมีการเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศได้มีส่วนร่วมในการออกแบบและพัฒนาสื่อและเครื่องมือนิเทศ การกำหนดเกณฑ์การวัดผลที่มีคำอธิบายลักษณะสื่อที่ชัดเจน เพื่อสร้างมาตรฐานที่เป็นกลางในการนิเทศ การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการรับฟังข้อจำกัด เพื่อปรับปรุงเครื่องมือให้มีความเป็นไปได้ทางปฏิบัติ โดยมีการนำสื่อไปทดลองใช้และสะท้อนผลร่วมกันเพื่อปรับปรุงก่อนการประเมินจริง ควบคู่ไปกับการจัดทำคู่มือและแนวปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานเพื่อใช้เป็นเอกสารอ้างอิง รวมถึงการสร้างสื่อประชาสัมพันธ์การนิเทศ เพื่อเป็นช่องทางในการสื่อสารที่สะท้อนความคิดและแบ่งปันประสบการณ์ในการนิเทศอย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับแนวคิดตาม คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 (2567) [12] ได้กล่าวว่า ความสำคัญของสื่อและเครื่องมือการนิเทศ สื่อและเครื่องมือสำหรับใช้ในการนิเทศจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการนิเทศ กล่าวคือ เป็นสื่อในการถ่ายทอดสาระในการนิเทศให้ตรงกันระหว่างผู้นิเทศ (ผู้บริหารสถานศึกษา) และผู้รับการนิเทศ (ครูผู้สอน) ตลอดจนให้ข้อมูลย้อนกลับ เกี่ยวกับการเรียนการสอนอันเป็นกระบวนการที่ช่วย พัฒนาการนิเทศให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ คือ นักเรียนมีกิตินัยในการเรียนรู้แสวงหาความรู้สร้างและสรุปความรู้ด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสมส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนต่อไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภณ ลำเนา (2565) [13] ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษการนิเทศภายในและแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จำนวน 305 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผลการวิจัยพบว่า 1. การนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย คือ ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ด้านการปฏิบัติการณ์นิเทศ ด้านการประเมินผลและการรายงาน และด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ 2. แนวทางการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ตามขั้นตอนการปฏิบัติการณ์นิเทศภายใน มีรายละเอียด ดังนี้ 2.1 ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ มีแนวทางการนิเทศภายใน คือ สถานศึกษาสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและข้อจำกัดในการนิเทศภายใน วิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อน สร้างความเข้าใจในกระบวนการนิเทศภายในที่ตรงกัน กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน และดำเนินการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ 2.2 ด้านการวางแผนการนิเทศ มีแนวทางการนิเทศภายใน คือ สถานศึกษานำข้อมูลจากการสำรวจปัญหาและความต้องการ มาวางแผนการดำเนินการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ปัจจุบัน โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดกิจกรรม และขั้นตอนการปฏิบัติการณ์นิเทศภายใน 2.3 ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ มีแนวทางการนิเทศภายใน คือ สถานศึกษาจัดทำคู่มือและสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในแต่ละกิจกรรมให้ครูทราบ โดยผ่านการประชุมหรือเอกสาร และออกแบบเครื่องมือในการ

ติดตามการนิเทศภายในที่มีคุณภาพ ใช้งานง่าย เพื่อสะท้อนผลการนิเทศภายใน 2.4 ด้านการปฏิบัติการนิเทศ คือ มีแนวทางการนิเทศภายใน คือ สถานศึกษามีระบบการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยอาจใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ในรูปแบบต่าง ๆ เข้ามาปรับใช้ตามบริบทและสถานการณ์ ปฏิบัติการนิเทศตามปฏิทินการนิเทศที่กำหนดไว้ และนำเทคนิค วิธีการใหม่ ๆ เช่น ใช้คลิปปิดีโอ เข้ามาใช้เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา 2.5 ด้านการประเมินผลและการรายงาน มีแนวทางการนิเทศภายใน คือ สถานศึกษาดำเนินการประเมินผลการนิเทศ 3 ระยะ คือ ก่อนการปฏิบัติ ระหว่างการปฏิบัติ และหลังการปฏิบัติ โดยใช้รูปแบบที่เหมาะสมมีการสรุปผลและรายงานผลการนิเทศภายในให้ทุกฝ่ายทราบ และนำผลการประเมินมาปรับปรุง และพัฒนาการนิเทศภายในครั้งต่อไป

ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะมีการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน เพื่อความสำเร็จของสถานศึกษาในทิศทางเดียวกัน โดยอาศัยการเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วม จัดตั้งคณะกรรมการนิเทศ ที่เปิดโอกาสให้มีการวางแผนและตัดสินใจร่วมกันอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้ มุ่งเน้นการสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมบรรยากาศการทำงานที่เน้นการช่วยเหลือเกื้อกูล นำไปสู่การบริหารทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการจัดสรรงบประมาณ สื่อเทคโนโลยี และบริหารจัดการเวลาอย่างเหมาะสม อีกทั้งการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ใช้กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสะท้อนปัญหาและร่วมกันออกแบบนวัตกรรมในการแก้ไขปัญหา ควบคู่ไปกับการสร้างขวัญกำลังใจและยกย่องเชิดชูเกียรติ สนับสนุนและเผยแพร่ผลงานที่เป็นแบบอย่างที่ดี (Best Practice) เพื่อสร้างความภาคภูมิใจและแรงบันดาลใจในการพัฒนาวิชาชีพ รวมถึงส่งเสริมการนิเทศการสอนเชิงรุก ลงพื้นที่สังเกตการสอนในห้องเรียนจริง เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมผู้เรียนและสภาพแวดล้อมตามบริบทของสถานศึกษา ตลอดจนการสร้างความสัมพันธ์เชิงวิชาชีพ การจัดกิจกรรมสัมมนาเพื่อสร้างความไว้วางใจในการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข สอดคล้องกับแนวคิดของ วิชนีย์ ทศตะ (2561, น.69-70) [14] ได้กล่าวว่า การปฏิบัติการนิเทศ หมายถึง การดำเนินการนิเทศตามลำดับขั้นตอนและกิจกรรมที่กำหนดในแผนการนิเทศภายในของโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้นิเทศจะต้องนำหลักการนิเทศ เทคนิค ทักษะ สื่อ กิจกรรม เครื่องมือนิเทศไปใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และผู้รับการนิเทศ ทั้งนี้เพื่อให้การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์เริ่มด้วยการเตรียมความพร้อมก่อนการนิเทศ การเสริมแรงให้กำลังใจ การรับทราบปัญหาและความต้องการของผู้รับการนิเทศและการนำปัญหาความต้องการมาพิจารณาทบทวนช่วยเหลือสนับสนุน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัลลิกา สมฤทธิ์ (2564) [15] ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อหาแนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลใช้เลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่ผู้ศึกษากำหนด ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 3 คน ครูวิชาการ 3 คน ศึกษาพิเศษ 2 คน และครูที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ 2 คน โดยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเก็บข้อมูลโดยการนำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ตามประเด็นที่ตอบ นำเสนอในรูปแบบความเรียง ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 มีกระบวนการการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนการนิเทศร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล ศึกษาสาเหตุของปัญหาตามบริบทของโรงเรียน สภาพในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอน และความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียน 2) การให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ โดยให้ความรู้ ความเข้าใจ ขอบข่ายของการนิเทศภายใน เชิญผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาให้ความรู้แก่บุคลากรในโรงเรียน 3) การดำเนินการตามแผนการนิเทศ โดยมีฝ่ายบริหารและฝ่ายวิชาการของโรงเรียนเป็นผู้นำในระหว่างดำเนินการนิเทศ ใช้รูปแบบและกิจกรรมการนิเทศที่หลากหลาย 4) การสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ โดยสร้างแรงจูงใจทางบวกและทัศนคติที่ดีต่อการนิเทศภายใน การชมเชย และให้คำแนะนำอย่างกัลยาณมิตร และ 5) การรายงานและสรุปผลการนิเทศ ดำเนินการสรุปผลการนิเทศ รายงานผล และนำผลการนิเทศมาปรับปรุง แก้ไข และร่วมกันวางแผนการนิเทศระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ วิเคราะห์หาจุดที่ควรพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

ด้านการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะมีการสร้างฐานข้อมูลเพื่อการนัดหมายและการติดตามผล โดยกำหนดตารางเวลาและเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน เพื่อสร้างความพร้อมและติดตามความก้าวหน้าอย่างเป็นระบบ ควบคู่ไปกับการพัฒนาระบบรายงานผลดิจิทัล ส่งเสริมให้ครูผู้สอนบันทึกผลการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ เพื่อให้ฝ่ายบริหารสามารถรับทราบข้อมูลและสนับสนุนได้ทันที พร้อมทั้งจัดการประชุมประจำเดือน เพื่อสรุปภาพรวมการนิเทศสำหรับร่วมกันวิเคราะห์อุปสรรคและปรับปรุงแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์จริง รวมถึงการนิเทศติดตามตามบริบทจริง โดยลงพื้นที่สังเกตการจัดการเรียนรู้เพื่อรวบรวมข้อมูลและสะท้อนคุณภาพการจัดการเรียนรู้อย่างตรงไปตรงมา ควบคู่ไปกับการตรวจสอบร่องรอยการเรียนรู้ เพื่อติดตามหลักฐานการจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ในการสร้างมาตรฐานการศึกษา นอกจากนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลรายบุคคล เป็นการประมวลผลข้อมูลในการจำแนกและวางแผนสนับสนุนครูผู้สอนที่ต้องการความช่วยเหลือเร่งด่วน ร่วมกับการประเมินผลผ่านเสียงสะท้อนของผู้เรียน โดยสำรวจความพึงพอใจและผลการเรียนรู้จากผู้เรียน เพื่อให้ความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ตลอดจนการสรุปผลลัพธ์และการจัดทำรายงานผลในภาพรวมเสนอต่อฝ่ายบริหาร เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการนิเทศในรอบถัดไป สอดคล้องกับแนวคิดของ จันจิรา เพ็ชร (2566) [16] ได้กล่าวว่า การประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ หมายถึง การประเมินและสรุปผลการนิเทศ โดยการให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลการนิเทศภายใน จัดให้มีการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง มีการร่วมกันสรุปและรายงานผลที่เกิดจากการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศ นำผลการดำเนินการนิเทศไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงกิจกรรมการนิเทศครั้งต่อไป ตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินผลการนิเทศภายใน สรุปและจัดทำรายงานผลการนิเทศเป็นเล่ม เพื่อเผยแพร่การนิเทศภายในเป็นประจำทุกปี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทรัตน์ คงชะต (2564) [17] ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นผู้บริหารและครูที่มีต่อสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหารและครู จำนวน 297 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสอบถามสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษา ผลการศึกษาพบว่า 1. สภาพการนิเทศภายในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีสภาพการปฏิบัติสูงที่สุด คือ การประเมินผลและรายงานผล รองลงมา คือ การปฏิบัติการนิเทศ การวางแผนการนิเทศ การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศและการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ตามลำดับ 2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรแห่งความไว้วางใจ เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนได้สะท้อนปัญหาและความต้องการผ่านกระบวนการ PLC เพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบทจริง พร้อมสื่อสารผลการดำเนินงานอย่างชัดเจนและทั่วถึง

ด้านการวางแผนการนิเทศภายใน ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดแนวทางและขั้นตอนการนิเทศภายในให้ชัดเจน สามารถวัดผลได้ และสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ โดยมุ่งเน้นการสะท้อนผลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน

ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนการพัฒนาสื่อและเครื่องมือนิเทศในรูปแบบดิจิทัลที่เข้าถึงง่าย มีความชัดเจนและโปร่งใส พร้อมส่งเสริมการใช้เครื่องมือนิเทศเชิงสร้างสรรค์ที่เอื้อต่อการสะท้อนคิดและการพัฒนาวิชาชีพร่วมกันอย่างยั่งยืน

ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศ และครูผู้สอน โดยปรับบทบาทสู่การเป็นผู้อำนวยความสะดวก เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนานวัตกรรมและสะท้อนปัญหาอย่างอิสระ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นและเกิดประสิทธิภาพ

ด้านการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาควรติดตามและประเมินผลการนิเทศอย่างต่อเนื่อง โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดเก็บข้อมูลและรายงานผล เพื่อเพิ่มความรวดเร็ว แม่นยำ และนำผลไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการนิเทศภายในของโรงเรียนอื่น ๆ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชุมพร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. ควรนำแนวทางการการนิเทศภายในของโรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านท่าตะเภา) สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองชุมพร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไปขยายผลกับโรงเรียนอื่น ๆ ที่มีความสนใจ

เอกสารอ้างอิง

- [1] Office of the Education Council. (2017). *The National Scheme of Education B.E. 2560 – 2579 (2017 – 2036)*. Prikwan Graphic.
- [2] Supervisory Unit. (2023). *Internal supervision: Internal supervision documentation for educational institutions*. Office of the Basic Education Commission.
- [3] Srisa-ard, B. (2017). *Research for teachers*. Suwiriyasarn. (In Thai)
- [4] Office for National Education Standards and Quality Assessment (Public Organization). (2023). *Framework for external quality assurance for early childhood education, basic education, and vocational education (B.E. 2567-2571)*. Office for National Education Standards and Quality Assessment (Public Organization).
- [5] Supervisory Unit. (2023). *Internal supervision: Internal supervision documentation for educational institutions*. Office of the Basic Education Commission.
- [6] Suerath Songngam, S. (2025). Internal supervision administration of schools under Saraburi Primary Educational Service Area Office 1. *Journal of Interdisciplinary Social Development*, 3(3), 1444–1458. (In Thai)
- [7] Puknoi, A. (2023). *Educational supervision in the new normal era of the Secondary Educational Service Area Office* [Doctoral dissertation, Silpakorn University]. (In Thai)
- [8] Phetchara, J. (2023). *Internal supervision of schools under Surat Thani Primary Educational Service Area Office 2* [Independent study for Master of Education degree, Sukhothai Thammathirat Open University]. (In Thai)
- [9] Lawu, W. (2025). Current conditions, expected conditions, and needs assessment for internal supervision of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2. *Journal of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University*, 8(2), 16–31. (In Thai)

- [10] Nanboon, S. (2022). *Guidelines for developing internal school supervision under the Secondary Educational Service Area Office Kalasin* [Master's thesis, Maha Sarakham Rajabhat University]. (In Thai)
- [11] Phasida, W. (2025). Guidelines for internal supervision in schools under Samut Prakan Primary Educational Service Area Office 2. *Journal of the Professional Development Association of Educational Administration of Thailand*, 7(3), 224–238. (In Thai)
- [12] Tanchaiphum, K. (n.d.). *Standard operating manual for the supervision, monitoring, and evaluation group*. Nong Khai Primary Educational Service Area Office 1. (In Thai)
- [13] Lamphao, S. (2022). Guidelines for internal supervision in schools under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 1. *Journal of Educational Administration and Leadership, Sakon Nakhon Rajabhat University*, 10(40), 225–234. (In Thai)
- [14] Thotsasa, W. (2018). *Guidelines for academic management of small schools under the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 2* [Master's thesis, Rajapruk University].
- [15] Somrit, W. (2021). Guidelines for managing internal supervision in learning management under Phayao Primary Educational Service Area Office 2. *MCR Phetchaburi Review Journal*, 4(1), 1–14. (In Thai)
- [16] Phetchara, J. (2023). *Internal supervision of schools under Surat Thani Primary Educational Service Area Office 2* [Independent study for Master of Education degree, Sukhothai Thammathirat Open University]. (In Thai)
- [17] Khongkhachart, N. (2021). A study of internal supervision conditions in schools under Nakhon Sawan Primary Educational Service Area Office 1. *EAI Journal*, 1(1), 1–32. (In Thai)